ᲓᲔᲚᲘᲝᲜᲐᲓᲘ ᲛᲔᲗᲝᲠᲛᲔᲢᲔ !

ᲒᲠᲐᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲒᲘᲔᲚᲔᲑ ᲨᲔᲛᲣᲧᲜᲔᲑᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲡᲐᲥ. Კ. ᲞᲐ. (ᲑᲘᲠᲗ.) ᲪᲔᲜᲢᲠ. ᲙᲝᲛ. ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲝ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲮ. ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲘᲡ: რედაქტორის—14—76, რედ. მოადგილის—22—17, სამდივნოს—10—58, მთ. კონტორის—8—51.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 5 ᲛᲐᲠᲢᲘ 1932 ᬋ. № 54 (3308)

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘ ᲓᲐ ᲘᲐᲞᲝᲜᲘᲐ

უკვე ხუთ თვეზე მეტია განვლო მას შემდეგ, რაც იაპონიის ჯარმა დაიკავა მანჯურიის დიდი-ქალაქი მუკდენი და შორეულ აღმოსავლეთში დაიწყო ... ეიარაღებული კონფლიქტი, რომელიც სულ უფრო და უფრო ფართო ხასიათს ღებულობს. მას შემდეგ არ ყოფილა ისეთი დღე, რომელსაც არ მოეტანოს მდგომარეობის ახალი გამწვავება შორეულ აღმოსავლეთში; არ ყოფილა ისეთი დეპეშა, რომელსაც არ დაედასტურებოს მომხდარი ამბების მეტის მეტად დიდი მნიშვნელობა. სრულიად ბუნებრივია, რომ საბჭოთა კავშირის საზოგადოებრივი აზრი განსაკუთრებულის ყურადღებით ადევნებს თვალს ამ მოვლენებს, რომელთა ნაწილი იშლება საბჭოთა კავშირის საზღვრებთან. შორეულ აღმოსავლეთის კონფლიქტის პირველსავე დღეებიდან საბჭოთა კავშირმა დაიკავა მტკიცე ნეიტრალიტეტის პოზიცია ჩაურევლობის და მშვიდობიანობის შენარჩუნების, საბჭოთა პოლიტიკა ცნობილ იქნა საყოველთაოდ თითქმის საბჭოთა ქვეყნის მოწინააღმდეგეთა მხრითაც კი, ეს პოლიტიკა, რომელსაც ატარებს საბჭოთა კავშირი, ბოლოს, აღიარებულ იქნა იაპონიის საგარეო საქმეთა მინისტრის იოსიზავას პირით, რომელმაც დაადასტურა იაპონიის პარლამენტში; რომ იაპონიის მთავრობა აღიარებს საბჭოთა კავშირის მიერ სრული ჩაურევლობის დაცვის ფაქტს. ამავე დროს ჩვენ მოწმენი ვართ მანჯურიაში ანტისაბჭოთა ინტრიგების შედეგობა გამოკვეთლების. ჩვენ ვხედავთ ამ ინტრიგების ხელმძღვანელებს, ჩვენ ვხედავთ საპროვოკაციო ღონისძიებათა მთელი სისტემის, რომელთა მნიშვნელობის შეუფასებლობა არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება. ჩვენს შორეულ აღმოსავლეთის საზღვრებთან იქმნება არანორმალური მდგომარეობა; რომელიც მოითხოვს სერიოზულ ყურადღებას. აღნიშნული არა ჯვანსაცი ატმოსფერის ილუსტრაციას წარმოადგენს იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლის დღეს გამოქვეყნებული განცხადება. ამ უკანასკნელმა თავის განცხადებას საფუძვლად დაუდო იაპონიის გენერალური კონსულის (ვლადივოსტოკში) განცხადება, რომელიც თავის მხრით ალბად სხვა წყაროების ჟინლობის გამო, მიუთითებს „უცხოელზე, რომელიც დიდი ნიობის ღირსია“. აღნიშნული ცნობის ხასიათი, რომელიც ემყარება აშკარა ჭორების შემთხზველის არაკეთილსინდისიერ ცნობებს, პირდაპირ ღალატის სპეციფიურობის შესახებ ამ მიზნებით. ჯერ ერთი არავითარ საჭიროებას არ წარმოადგენს იმ პროვოკაციული ჭორების უარყოფა, რომ უახლოეს დროში თითქოს უნდა მოხდეს იაპონია-საბჭოთა შეტაკება, ვინაიდან „უცხოელის“ ეს რიო, ბოლშევიკებს სძულთ იაპონელები, ისე როგორც არ არის საჭირო მოჭორილი ცნობების გამომყენებლის ველადივოსტოკის რაიონში ას-ათასიანი საბჭოთა არმიის კონცენტრაციის შესახებ. მაგრამ ამავამად ჩვენ ვგვაინტერესებს არა მარტო ეს გარემოება. ჩვენ ყველაზე უფრო გვაინტერესებს ის ფაქტი, რომ იაპონელი პოლიტიკოსები შორეულ აღმოსავლეთში შექმნილ მდგომარეობის შესაფასებლად იღებენ მასალას მოწმალული წყაროებიდან იმის ნაცვლად, რომ სათანადო ყურადღებით მოეპყრან ფაქტებს.

ეს ფაქტები ლაპარაკობენ, ერთის მხრით, საბჭოთა კავშირის თანამედეროვეობით სამშვიდობო პოზიციის შესახებ, ხოლო მეორეს მხრით — ამბების ისეთ განვითარების შესახებ, რომელმაც უნდა ჩააფიქროს მშვიდობიანობის ყველა ნაშრეველი მოყვარე. აღნიშნული ფაქტების გულდასმით ანალიზი გვიჩვენებს, რომ შორეულ აღმოსავლეთში შექმნილი მდგომარეობა ავალებს საბჭოთა კავშირს განამტკიცოს თავისი თავდაცვის უნარიანობა მისი საზღვრების ხელშეუხებლობის დასაცავად, კერძოდ საბჭოთა კავშირის შორეულ აღმოსავლეთის საზღვრებთან სამხედრო გარნიზონების საჭიროებისადმი გათვალისწინების გზით. ამას, რასაკვირველია, ჩვენ არ ვმალავთ. საბჭოთა მთავრობას, რომელიც აფარმოებს აშკარა თანამიმდევრობითი სამშვიდობო პოლიტიკას, არა აქვს საფუძველი დაუმალოს მასებს თუ როგორ აფასებს იგი შორეულ აღმოსავლეთში შექმნილ მდგომარეობას, ხოლო ეს შეფასება და მდგომარეობის კვლიელ სინდისიერი ანალიზი გვიჩვენებს, რომ სულ ცოტა, რაც ვალდებულია საბჭოთა კავშირმა გააკეთოს ამ მიმართულებით, ეს არის ყველა საჭირო და შესაძლებელი ზომების მიღება თავისი საზღვრების ხელშეუხლებლობის დაცვისათვის გარედან თავდასხმისაგან. მართლაც, განა ფაქტები არ ლაპარაკობენ ამაზე, განა უკანასკნელი თვეების, კვირეების და დღეების განმავლობაში ჩვენ არ ვხედავთ სულ ახალი-ახალი ანტისაბჭოთა პროვოკაციების სერიოზულ ზრდას? არ შეიძლება გვერდი აუაროთ იმ ფაქტს, რომ იაპონიის სამხედრო წრეების უალრესად პასუხისმგებელი წარმომადგენელნი, და არა მარტო სამხედრო წრეებიც, აშკარად სვამენ საბჭოთა კავშირზე თავდასხმის და მისი პრიმორიესა და ზაბაიკალიედან მოწყვეტის საკითხს.

ჩვენ ხელთა გვაქვს დოკუმენტები, რომლებიც გამომდინარეობენ იაპონიის უმაღლეს სამხედრო წრეების წარმომადგენლებისაგან და რომლებიც შეიცავენ საბჭოთა კავშირზე თავდასხმის და მისი ტერიტორიის ხელში ჩაგდების გეგმებს. ერთ-ერთ საბუთში ნათქვამია: „იმ საკითხზე უნდა დაიწყოს თუ არა იაპონიამ ომი საბჭოთა კავშირთან—ძე საჭიროდ მიძაჩნია ვსთქვა, რომ იაპონია საბჭოთა კავშირის მიმართ დაადგა მტკიცე პოლიტიკის გზას და იგი მზად არის დაიწყოს ომი ყოველ მოხერხებულ მომენტში. აღნიშნული ომის შემდეგ, რაც იაპონიის ჯარმა დაიკავა მანჯურიის დიდი-ქალაქი მუკდენი და აღმოსავლეთ-ჩინეთის რკინიგზა, იაპონიის მთავრობა ისეთ პირობებში აღმოჩნდა, რომ მისი ძირითადი ამოცანა უნდა ყოფილიყო ამ ფაქტების ლეგალიზაცია. ამ მიზნით იაპონიის მთავრობამ ხელი მოჰკიდა ჩინეთის ტერიტორიის ნაწილის ანექსიას

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎԻ ՆՈՐ ՀԱՍՑԵ ԲԱՑԵԼ Է ՄԱՐՏԻ 10-ԻՆ

Հայկական հանրապետության պատմական արխիվի նոր հասցեն է՝ Երևան, Հանրապետության հրապարակ, 1932 թվականի շենքը։ Հեռախոսը՝ 56-78-90։

Հայկական հանրապետության պատմական արխիվի տնօրենի հրամանագրով՝ մարտի 10-ից արխիվը կդադարեցնի աշխատանքը։ Այդ օրերին հնարավոր չի լինի ստանալ տեղեկանքներ, վկայականներ կամ հաստատել փաստաթղթերի պատճենները։

Արխիվի տնօրեն Մարիամ Ղազարյանի խոսքով՝ տեղափոխությունը պայմանավորված է հին շենքի հնացած ջեռուցման համակարգի և տանիքի վթարային վիճակի պատճառով։ «Մենք չենք կարող ռիսկի ենթարկել 1918–1920 թվականների ազգային գանձարանի ելքերի ցուցակները, որոնք այսօր ամենաշատ հարցվող փաստաթղթերից են»,— ասաց նա։

Նոր շենքում արխիվն ունի 4 200 քառակուսի մետր օգտակար մակերես՝ ընթերցասրահ 60 նստատեղով, ինչպես նաև թվային պատճենների ստուդիա։ Ներկայումս թվայնացված է ֆոնդերի 38 տոկոսը, և մինչև տեղափոխությունը նախատեսվում է ավարտել ևս 12 տոկոսը։

Ընթերցասրահի գրադարանավար Նարինե Մկրտչյանը նշեց, որ հին շենքում հասանելի էր ընդամենը 14 ֆոնդ, իսկ նորում՝ արդեն 27։ Ամենաշատ պահանջված ֆոնդերը՝ Հայաստանի Առաջին հանրապետության (1918–1920) կառավարության նիստերի արձանագրությունները և Արևելյան Հայաստանի հանձնաժողովի նամակագրությունը։

Տեղափոխության ընթացքում արխիվը կդադարեցնի նաև նոր հարցումների ընդունումը։ Ընթացիկ հարցումները կարելի է ուղարկել էլ. հասցեով՝ archive@mfa.am, սակայն պատասխանները կտրվեն ոչ շուտ, քան ապրիլի 15-ից։

Ծանոթագրություններ

*) Ծանոթագրությունները տե՛ս էջ 3-ում։

Ծանոթագրություններ

*) Ծանոթագրությունները տե՛ս էջ 3-ում։

ՀՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԽԻՎ

ՀՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԽԻՎ

ՀՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԽԻՎ

შრომის ორგანიზაციის შესახებ კოლმეურნეობებში 1932 წელს

საქართველოს კოლმეურნეობათა ცენტრის ინსტრუქცია

1931 წელს კოლმეურნეობებში შრომის ორგანიზაციის საქმეში ადგილი ჰქონდა შრომალი ნაკლს, რომელთაგან უმთავრესია შემდეგი:

ა) მთელ რიგ კოლმეურნეობებში სანარდო სისტემა ფორმალურად იყო გატარებული;

ბ) სათანადოდ არ იყო დაყენებული აღრიცხვის საქმე, კოლეურნეობათა საგრძნობი ნაწილში შრომის აღრიცხვა სწორადაც არა ნამუშევარის რაოდენობისა და ხარისხის, არამედ ნამუშევარი დროის (დღეების, საათების) მიხედვით;

გ) არ იყო მოგვარებული მუშა-ხელის განაწილება და ბრიგადების ორგანიზაცია (არსებობდა ბრიგადები: კომლობრივი, ნათესაობის მიხედვით, სოციალური ნიშნით, ტერიტორიალური და სხვა);

დ) საწარმოო საშუალებათა (ინვენტარი, იარაღ-მანქანები, მუშა-საქონელი, საწარმოო ნაკეთობები) გამოყენებაში გაბატონებული იყო გაუპატრონება;

ე) შრომის აღრიცხვისა და შემოსავლის განაწილების საქმეში ზოგან ადგილი ჰქონდა „გეთანაბრების“ და სხვა.

კოლმეურნეობათა სორგანიზაციო – საწარმეურნო და პოლიტიკურ განმტკიცების უზრუნველსაყოფად და ჩამოთვლილი ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად შრომის ორგანიზაციის სისტემა კოლმეურნეობებში 1932 წ. უნდა გარდაიქმნას შემდეგ საფუძველზე.

I. ბრიგადების შესახებ

1. საკავშირო კ.პ. (ბ) ცეკას 1932 წ. 4 თებერვლის დადგენილებასთან შეფარდებით კოლმეურნეობა მთელ თავის ფართობს ჰყოფს დარგების მიხედვით, სოლო დარგების შიგნით საწარმოო ნაკეთობად, არკვევა ამ ნაკეთობისათვის საჭირო მუშა-ხელის რაოდენობას, იარაღ-მანქანების და გამწევ ძალას სეზონების და თვეების მიხედვით წლიური საწარმოო გეგმის და სამუშაო გეგმების საფუძველზე.

2. ნაკეთების სიდიდის და მთავარ კულტურების მიხედვით იქმნება დარგობრივი საწარმოო ბრიგადები კოლმეურნეობა მთელ მიღი შემადგენლობით, ან ბრიგადებად (რეკვიზიციის, მეღორეობის, მეფრინველეობის და სხვა), ბრიგადების რიცხვი განისაზღვრება ფერმების ან დარგის სიდიდით, ჯგუფის რაოდენობასთან შეფარდებით და ბოსლებისა და ბინების მდებარეობის მხედველობაში მიღებით.

3. ბრიგადების რაოდენობა და სიდიდე განისაზღვრება სას.-სამ. დარგის ხასიათით, საწარმოო ნაკეთობებისა და საწარმოო დავალებათა სიდიდით, იმ ვარაუდით, რომ ბრიგადების შემადგენლობა 30 კაცს არ აღემატებოდეს.

4. მუდმივი შემადგენლობით შეიქმნეს ბრიგადებს კოლმეურნეობის გამგეობა ამაგრებს საწარმოო ნაკეთობებზე სას.-სამ. სამუშაოთა მთლიანად შესასრულებლად, სა ჭირო რაოდენობის იარაღ-მანქანებზე და მუშა-საქონელზე.

5. ბრიგადებისათვის მიწის ნაკვეთებზე მიმაგრების დროს დაცულ უნდა იქნას ისეთი წესი, რომ საწარმოო ნაკვეთები არ იყოს მეტისმეტად დაქანებული, რაც იწვევს გადასვლა-გადმოსვლაზე დროის უნაყოფოდ დახარჯვას.

6. ადგილმდებარე პირობების, კოლმეურნეობის სიდიდის, მისი ორგანიზაციული მოწყობის და დარგებისათვის სეზონებით საქონო მუშა-ხელის რაოდენობის მიხედვით დასაშვებია, რომ სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოთა განსაზღვრულ პერიოდებში (ხვნა, თოხნა, მოსავლის აღება, თივის აღება, საკვების დასილოსება, მეაბრეშუმეობა და სასოფლო – სამეურნეო სამუშაოთა სხვა სეზონური ხასიათი) მეურნეს აფრთხილ სეზონური ბრიგადები, რომლებიც მიმაგრებულ უნდა იქნან მიწის ნაკვეთებზე ამ პერიოდებისათვის.

7. მეცხოველეობის ბრიგადები იქმნება ფერმების მიხედვით (რეკვიზიციების, მეღორეობის, მეფრინველეობის და სხვა), ბრიგადების რიცხვი განისაზღვრება ფერმების ან დარგის სიდიდით, ჯგუფის რაოდენობასთან შეფარდებით და ბოსლებისა და ბინების მდებარეობის მხედველობაში მიღებით.

8. ბრიგადა სავსებით პასუხისმგებელია მიცემული იარაღ-მანქანების და გამწევი ძალის მოვლა-პატრონობისათვის, გამოყოფილ ნაკვეთების დამუშავებისა და აგრო-ტექნიკური დავალებათა შესრულებისათვის.

9 „კოლმეურნეთა შრომა დღის შეფასება უნდა გადაიტანოს და შემცირებულ იქნას იმის მიხედვით, თუ რამდენად წარმატებით მოშაობს ბრიგადა“ (სკ.კ.პ. (ბ) ცეკას 1932 წლის 4 თებერვლის დადგენილებიდან). ამასთან შეფარდებით, როგორც წესი, ბრიგადებს, დასახულ აგრო-ღონისძიებათა და საწარმოო დავალებათა დაწესებულ ვადაზე ადრე ან დაგეგიანებით შესრულებისათვის და ამ დავალების ხარისხობრივ მაჩვენებელთა შესრულების ან შეუსრულებლობის მიხედვით, დამატებით დაერიცხებათ ან შეუმცირდებათ შრომა-დღეები.

10. ბრიგადების შიგნით კოლმეურნეთა დანაწილებას ჯგუფად, ამ ჯგუფებისათვის და ცალკე კოლმეურნეთათვის ჯგუფში საწარმოო დავალებათა მიცემას, კოლმეურნეთა შორის იარაღ-მანქანების, ინვენტარის ტერიტორიალური პრინციპის (კომლობრივი ბრიგადები), სოციალური ფენების (ბოკვადაგირეთა, ღარიბთა, საშუალო გლეხთა ბრიგადები) ან ნათესაობის მიხედვით.

II. ბრიგადირების შესახებ

1. შრომის ორგანიზაციის სწორად დაყენების და ბრიგადის წევრთა რაციონალურად გამოყენების უზრუნველსაყოფად კოლმეურნეობის გამგეობამ ბრიგადირებად უნდა შეარჩიოს აქტიური დამკვრელი კოლმეურნეები, რომელთაც აქვთ ყველაზე მეტი სამეურნეო გამოცდილება, ავტორიტეტი და შეუძლიათ დარაზმონ კოლმეურნეები საწარმოო დავალებათა მთლიანად და გადამპარებით შესრულებისათვის.

2. ამასთან შეფარდებით კოლმეურნეობის გამგეობა ვალდებულია:

ა) ორი კვირით ადრე თესვის კამპანიის დაწყებამდე დაამთავროს კოლმეურნეობის ფართობის საწარმოო ნაკეთებებად დაყოფა, ბრიგადების მოწყობა და ბრიგადირთა დანიშვნა;

ბ) დაწერილებით გააცნოს ბრიგადირს საწარმოო დავალებანი, მიუთითოს საწარმოო ნაკეთები და გადასცეს საჭირო იარაღ-მანქანები, თესლი, მუშა-საქონელი და სხვა;

გ) გააცნოს და განმარტოს ბრიგადირებს შრომადღიანის დამატებით დარიცხვის და დაკლების წესები;

დ) მისცეს ბრიგადაში შემავალ კოლმეურნეთა რიცხვის მიხედვით საჭირო რაოდენობის შრომის წიგნაკები და შრომის აღრიცხვის დაწარჩენი ფორმები და

ე) დაწვრილებით განუმარტოს მათ აღნიშნული ფორმების შევსების ვადები და წესები.

3. ბრიგადირთა დანიშვნა ან მოხსნა უნდა ხდებოდეს მხოლოდ კოლმეურნეობის გამგეობის დადგენილებით.

4. კოლმეურნეობის გამგეობამ პერიოდულად უნდა მოისმინოს ბრიგადირები საწარმოო თათბირებზე, გაუწიოს მათ ინსტრუქტაჟი მეურნეობის ყველა საკითხებზე და ყოველმხრივი დახმარება აღმოუჩინოს მიცემულ საწარმოო დავალებათა შესრულების საქმეში.

5. საწარმოო დავალების მიღების შემდეგ ბრიგადირი ვალდებულია მუშაობის დაწყებამდე ჩაატაროს საწარმოო თათბირი ბრიგადაში შემავალ ყველა კოლმეურნეთა მონაწილეობით, რომელზედაც უნდა განიხილოს ბრიგადის საწარმოო დავალება და ღონისძიებანი მისი წარმატებით შესრულების უზრუნველსაყოფად, გააანწყოს ბრიგადის წევრთა შორის მოვალეობის განაწილება და ინსტრუქტაჟი მათ მიერ ფაქიზად და ზედმიწევნით შესრულების მიზნით.

6. ბრიგადირი, როგორც წესი, ვალთაგი სუფლებული არ უნდა იყოს ფიზიკურ სამუშაოდან, ხოლო ბრიგადირის მოვალეობის შესრულებასთან დაკავშირებულ დანახარჯებს ანაზღაურებს კოლმეურნეობა.

III. სანარდო მუშაობის შესახებ

1. ტეხნიკურ კულტურების, მრავალწლიან ნარგავების და მარცვლეული კულტურების მოსავლიანობის გადიდების, მეცხოველეობის პროდუქციის ზრდის, თესლის ვადების შემოკლების, აგრო და ზოოტეხნიკურ ღონისძიებათა ფართოდ გამოყენების, ნათესი ფართობების უკეთესად დამუშავების და პროდუქტიულ პირუტყვის მოვლის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით მუშაობის სანარდო სისტემა კოლმეურნეობებში აგებულ იქნას შემდეგ საფუძვლებზე:

ა) ყველა ისეთ სამუშაოებზე, სადაც კოლმეურნეს საქმე აქვს უშუალოდ პროდუქციის მიღებასთან (ლეწვა, ბაშბის მოსავლის აღება, ჩაის ფოთლის კრეფა, თამბაქოს ფოთლის შტენება და ანეშება, ხილის და ყურძნის კრეფა, ბოსტნეულის აღება, ჭოხების და ცხვრების წველა, წაწილების გამოყვანა, მატყლის პარსვა და სხვა), ნამუშევრის შეფასება უნდა ხდებოდეს გამომუშავებული პროდუქციის რაოდენობისა და ხარისხის მიხედვით; ამასთან მხედველობაში უნდა იყოს მიღებული სამუშაოთა შესრულების ვადა, გამომუშავების წორმების შესრულება, დაბაკარიების თვიდან აღება და სხვა ხარისხობრივი მაჩვენებლები;

ბ) მუშაობის იმ ცალკეული პროცესების დროს, რომლებიც უშუალოდ დაკავშირებული არ არიან პროდუქციის მიღებასთან, ნამუშევრის შეფასება უნდა ხდებოდეს ჩატარების, პირუტყვის და სხვ. რაოდენობაზე, ხოლო ამასთან აუცილებლად გათვალისწინებულ უნდა იქნას დაწესებულ ვარო და ზოოტეხნიკურ ღონისძიებათა გატარება.

2. პრაქტიკულად ეს შემდეგი გზით ხორციელდება:

1) სანარდო მუშაობა იხეთ სამუშაოებზე, რომლებიც უშუალოდ დაკავშირებულია პროდუქციის მიღებასთან:

ა) მეშინდვრეობაში — ყველა კულტურების მოსავლის აღების დროს (პურის ლეწვა, სიმინდის, სოიას, ლობიოს და სხვ. ცეხვა, კარტოფილის და ჭარხლის ამოღება და სხვა) ნამუშევრის შეფასება ხდება იმ პროდუქციის მიხედვით (ცენტნერებში), რაც მიღებულია დაწესებულ ვადებში და დაუზიანებლად;

ბ) მევენახეობასა და მებაღეობაში — მოკრეფილი ყურძნის და ხილის წონის მიხედვით და პროდუქციის ხარისხის მხედველობაში მიღებით;

გ) მებოსტნეობაში — აღებული ბოსტნეულის რაოდენობისა (ცენტნერებით, ცალობით და სხვ.) და ხარისხის მიხედვით,

დ) მებამბეობაში — ბამბის აღების დროს — აღებული ბამბის წონის მიხედვით, სათანადო ხარისხის დაცვით;

ე) ჩაისა კულტურაზე — მოკრეფილი ჩაის ფოთლის და მიღებული თესლის წონის მიხედვით, სათანადო ხარისხის გათვალისწინებით;

ვ) მეთამბაქოეობაში — თამბაქოს ფოთლის შეტენების დროს: ანეშილი ზონრების მიხედვით და პროდუქციის ხარისხის მხედველობაში მიღებით;

ზ) თივის აღების დროს — თივის იმ ჯიშების მიხედვით (ცენტ., ზვინები, ურმები და სხვა), რაც აღებულია დაწესებულ ვადებში მშრალად და გაუფუჭებლად;

თ) მეცხოველეობაში — მერძეობის ფერმაში: მოწველილი რძის რაოდენობის, ყაზრდილი ხბოების რაოდენობის და საქონლის ცოცხალი წონის ნამატის მიხედვით.

ი) საბოსტნე ფერმებში — გაზრდილი ხბოების რაოდენობის და მათი წონის ნამატის მიხედვით;

კ) ფრინველეობაში — მოპარსული მატყლის რაოდენობის (ცენტნერებში), მიღებული ხორცის რაოდენობის, მოზარდი ახალგაზრდა ფრინველის ნამატის მიხედვით.

ლ) მეღორეობაში — გაზრდილი გოჭების რაოდენობისა და ხარისხის, ღორების წონის ნამატის და სიმსუქნის მიხედვით;

მ) მეფრინველეობაში — კვერცხების და გაზრდილი წიწილების რაოდენობის და ხორცის ნამატის მიხედვით და სხვა.

2) სანარდო მუშაობა ისეთ სამუშაოზე, რომლებიც უშუალოდ არაა დაკავშირებული პროდუქციის მიღებასთან:

ა) ხვნაზე, ბარვაზე და მიწის გადაბრუნებაზე (პლანტაჟი) სამუშაოთა შეფასება უნდა ხდებოდეს ჰექტარების მიხედვით აგროტექნიკურ დავალებათა შესრულების გამო მას კოლმეურნეობის გამგეობის დადგენილებით დამატებით დერიცხება მის მიერ ფაქტიურად გამომუშავებულ შრომა-დღეების რაოდენობაზე 20-დან 30 პროცენტამდე.

ბრიგადის მიერ საწარმოო დავალების შესრულების ან შეუსრულებლობის შემთხვევაში ბრიგადირს დაეკისრება ან შეუმცირდება გამომუშავებული და დარიცხული შრომა-დღეების რაოდენობა საწარმოო დავალების გადაჭარბების ან შეუსრულებლობის პროცენტის შეფარდებით.

IV. სანარდო, მუშაობის სახეების შესახებ

1. კოლმეურნეობათა პრაქტიკულ მუშაობაში მიღებული და შემოწმებული გამოცდილების მიხედვით სანარდო მუშაობა ძირითადად უნდა ტარდებოდეს წვრილ-ჯგუფური და ინდივიდუალური წესით. სანარდო მუშაობის ამ სახეების გამოყენება სხვადასხვა დარიცხვა და სამუშაოებში უნდა ხდებოდეს შესასრულებელ სამუშაოთა პირობების გათვალისწინებით, გათანაბრებისა და გაუპროდუქციის წინააღმდეგ ბრძოლის მუშა-ხელისა და საწარმოო საშუალებების, რაციონალურად გამოყენების, შრომის ნაყოფიერების აწევის და ნამუშევრის ხარისხისათვის პასუხისმგებლობის გაძლიერების თვალსაზრისით. ამასთან შეფარდებით ისეთი სამუშაოები, რომელთა შესრულების დროს შესაძლებელია თვითეული კოლმეურნის გამომუშავების რაოდენობისა და ხარისხის პირდაპირი აღრიცხვა მიწის ფართობის დანაწილებისა და ყოველდღიური აზომვის გარეშე, მიზანშეწონილია სრულდებოდეს ინდივიდუალური სანარდო წესით. ასეთ სამუშაოებად, მაგალითისათვის, შეიძლება ჩაითვალოს შემდეგი: ბაშბის აღება, ჩაის ფოთლის კრეფა და თესლის შეგროვება, ყურძნის და ხილის კრეფა, ვაზის მურნა, ნერგების დარგა, ქრთის წვიოა, მატყლის პარსვა, კარტოფილის ამოღება, ბოსტნეულის აღება, თამბაქოს ფოთლის შეტენა, ანეშება, დაზიანებები და სხვა.

2. ამავე დროს არ უნდა იქნეს დაშვებული „სანარდო სისტემის ინდივიდუალური ფორმებით გატარება, სადაც ამას არ ითხოვს, წარმოების (მაგ. ხვნასა და გალეწვაში)“ (სკ. კ.პ. (ბ) ცეკას 1932 წლის 4 თებერვლის დადგენილებიდან). კოლექტიური შრომის ორგანიზაციის უხეშ და დაუშვებელ დამახინჯებად უნდა ჩაითვალოს ბრიგადების გადქმნა და ცალკულ კოლმეურნეებსა და კომლებზე განაწილებული ნაკეთობების მთელი წლით მიბარება.

3. ისეთი სამუშაოები, რომელთა ხასიათიც ანელებს მუშა-ხელის ინდივიდუალურად განაწილებას, ისე ისინიც, რომელნიც მოითხოვენ სპეც. გამოცდილებას, მათ სრულდება წვრილ-ჯგუფური სანარდო მუშაობის წესით (3—5 კაცი ჯგუფში): მებოსტნეობაში — ხენა, თესვა, ფარცხვა თოხნა; მეღორეობაში — გასხვლა, წყლის აკრეფა, ვაზის შესხურა, შეხვევა; მებამბეობაში — გასხვლა, ხის ამოღება, ხეირების შეთხრისა, შეწყმელა; მთხრებელმოშაობაში — თუთის ფოთლის კრეფა, ქის მოცლა და სხვა.

V. გამომუშავების ნორმები

ვინაიდან სწორი გამომუშავების ნორმების, კოლმეურნეთა მიერ შესრულებულ სამუშაოს ხარისხის და თვითეულ სახის სამუშაოს შრომადღეებში შეფასების გარეშე არ არსებობს ნამდვილი სანარდო სისტემა, საჭიროა:

1. არა უგვიანეს 15 მარტისა ყველა კოლმეურნეობამ ყველა სახის სამუშაოზე უნდა დაწერილს გამომუშავების ნორმები, რომელიმეც საფუძვლად უნდა დაედოს სეზონური კოლმეურნეთა და საუკეთესო საკოლმეურნეო ბრიგადების მუშაობის გამოცდილება, ამავე დროს ცხიდელობაში მიღებულ უნდა იქნას კოლმეურნეობებისა და ბრიგადების დახელოვნება საკოლმეურნეო შრომის ორგანიზაციაში, ნაადგილ პირობები, სას.-სამ. იარაღ-მანქანების და გამწევ ძალის ხარისხი და სხ.

2. გამომუშავების ნორმების დაწერილებაში აუცილებლად უნდა მიიღოს მონაწილეობა ყველა კოლმეურნემ, რისთვისაც გამგეობა აკონონომის და საუკეთესო დამკვრელ კოლმეურნეთა მონაწილეობით ადგენს გამომუშავების ნორმებს, სავარაუდოთ მიცემული რესპუბლიკანური და რაიონული ნორმების გამოყენებით.

3. ნორმების დაწერების დროს სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოეცხადოს როგორც დაბალი, ისე ამაკარად გადიდებული ნორმების დაწერებას, რათა ამით თავიდან აცილებულ იქნეს როგორც სამუშაოთა ვადების ვაუკუნურება, მოსავლიანობის შემცირება, კოლმეურნეობებში ზედმეტი მუშა-ხელის დაძაბება და შრომა-დღეების გაუფასურება. ისე ნამუშევრის ხარისხის გაუარესება და საწარმოო დავალებათა შეუსრულებლობა.

4 განგეობის მიერ შედგენილი გამომუშავების ნორმების პროექტი განსილება საწარმოო თათბირებზე ბრიგადებში, გაიჩრება გამგეობის სხდომაზე და საბოლოოდ დასამტკიცებლად წარედგინება კოლმეურნეთა ს ე რ ო ს კრებას, რის შემდეგაც გამოკრულ უნდა იქნეს თვალსაჩინო ადგილას ყველა კოლმეურნის სახელმძღვანელოდ.

VI. სამუშაოთა შეფასება შრომადღეებში

1. მუშაობაში მეტი სტაბილის შეიქმნისთვის და „გათანაბრებისათვის“ ნორმალი დაწესით ყველა სახის სამუშაოები უნდა დაიყოს 5 ჯგუფად სიმძიმისა და კვალიფიკაციის მიხედვით და შეფასდეს შრომა დღეებში შემდეგი გამოანგარიშების მიხედვით:

ჯგ. 1-ლი — მსუბუქი—0,50 შრომადღე დღიური გამომუშ. ნორმაზე.

ჯგ. მე-2—საშუალო—0,75 შრომადღე დღიური გამომუშ. ნორმაზე.

ჯგ. მე-3—მძიმე მარტივი—1,0 შრომადღე დღიური გამომუშ. ნორმაზე.

ჯგ. მე-4—მძიმე, რომელიც მოითხ. სპეც. გამოცდ.—1,25 შრომადღე დღიური გამომუშ. ნორმაზე.

ჯგ. მე-5—კვალიფიკაც.—1,50 შრომადღე დღიური გამომუშ. ნორმაზე.

2. სამუშაოთა ამა თუ იმ ჯგუფზე მიკუთვნების აწარმოებს ყოველი კოლმეურნეო და დამოუკიდებლად; ადგილობრივ პირობებთან შეფარდებით, ხოლო საერთოდ შეიძლება მიჩნეულ იქნას შემდეგი დაჯგუფება:

ჯგ. 1-ლი — მსუბუქი: ბოსტნეულის აღება, ბოსტნების ფოთლის შეტენა, ანეშება, ბოსტნების მორწყვა, ნერგების დარგა, ბოსტნების ფოთლის შეკვრა, ბოსტნეულის ჩალაგება, ხილის კრეფა, ბაღების მორწყვა, ხილის ჩალაგება, ბაღების ფოთლის შეკვრა, ბაღების ფოთლის ამოღება, ბოსტნეულის აღება, თამბაქოს ფოთლის შეტენა, ანეშება, დაზიანებები და სხვა.

2. ამავე დროს არ უნდა იქნეს დაშვებული „სანარდო სისტემის ინდივიდუალური ფორმებით გატარება, სადაც ამას არ ითხოვს, წარმოების (მაგ. ხვნასა და გალეწვაში)“ (სკ. კ.პ. (ბ) ცეკას 1932 წლის 4 თებერვლის დადგენილებიდან). კოლექტიური შრომის ორგანიზაციის უხეშ და დაუშვებელ დამახინჯებად უნდა ჩაითვალოს ბრიგადების გაქმნა და ცალკულ კოლმეურნეებსა და კომლებზე განაწილებული ნაკეთობების მთელი წლით მიბარება.

3. ისეთი სამუშაოები, რომელთა ხასიათიც აძნელებს მუშა-ხელის ინდივიდუალურად განაწილებას, ისე ისინიც, რომელნიც მოითხოვენ სპეც. გამოცდილებას, მათ სრულდება წვრილ-ჯგუფური სანარდო მუშაობის წესით (3—5 კაცი ჯგუფში): მებოსტნეობაში — ხენა, თესვა, ფარცხვა თოხნა; მეღორეობაში — გასხვლა, წყლის აკრეფა, ვაზის შესხურა, შეხვევა; მებამბეობაში — გასხვლა, ხეირების შეთხრისა, შეწყმელა; მთხრებელმოშაობაში —თუთის ფოთლის კრეფა, ქის მოცლა და სხვა.

VII. შრომის აღრიცხვა

1. ყველა კოლმეურნეობამ სანარდო შუშაობის გატარების დროს მხედველობაში უნდა იქონიოს, რომ „საბჭოების მიერ ყირილობის ამ გადაწყვეტილებათა ნამდვილად განხორციელება, რომელებიც ეხებიან სანარდო მუშაობის გატარებას, აღრიცხვის გაუმჯობესებას და ყოველ კოლმეურნის შრომის ანაზღაურების დროზე განსაზღვრას კოლმეურნეობის გაძლიერებას, ნამდვილად შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ყველა კოლმეურნე ინტერესებულია თავისი შრომის ნაყოფიერების აწევაში, ნამდვილად ინტერესებულია ნამუშევრის ხარისხის გაუმჯობესებ

ბიბლიოგრაფიული ცნობები ქართულ ენაზე გამოსული ახალი წიგნების შესახებ.